

Nr 75.

Ankom till Riksdagens kansli den 11 april 1913, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en kronan såsom danaarv tillfallen del av tomten nr 4 i kvarteret Plantan i Uppsala.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 18 oktober 1912 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 52, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att den kronan såsom danaarv tillfallna delen av tomten nr 4 i kvarteret Plantan i Uppsala må för ett pris icke understigande ettusen-åttahundraåttio kronor försäljas genom offentlig auktion och högsta anbudet underställas Kungl. Maj:ts prövning, med rätt för Kungl. Maj:t att, därest nämnda summa icke vid auktionen uppnås, gå i författning om tomtdelens försäljning under hand till högsta möjliga pris.

Departementschefen har i detta ärende till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Med anledning av en utav trädgårdsmästaren Per Adolf Winqvist och hans hustru Anna Margareta Winqvist, född Almgren, gjord underdånig ansökning, att kronans rätt att såsom danaarv efter ogifta Brita Maria Ahlbäck bekomma den del av tomten nr 4 i kvarteret Plantan i Uppsala, som av Brita Maria Ahlbäck i lifstiden ägts och efter hennes död av makarna Winqvist innehafts, måtte till förmån för dem efterskänkas eller ock att dem måtte medgivas att tillösa sig sagda tomtedel, föreslog Kungl. Maj:t genom nådig proposition den 22 december 1887 Riksdagen att medgiva, att tomtdelen i fråga med därå befintlig

åbyggnad finge till makarna Winqvist överlätas mot en köpeskillning av 760 kronor, att erläggas sex månader efter det Kungl. Maj:ts och Riksdagens beslut i ämnet blivit dem delgivet. Denna framställning blev av 1888 års Riksdag bifallen. Försäljningen kom emellertid icke till stånd, då makarna Winqvist uraktlåto att inom föreskriven tid erlägga den bestämda köpeskillningen.

Sedan till följd härav Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län i underdånig skrivelse den 1 december 1888 anhållit om meddelande av föreskrift angående dispositionen av ifrågavarande fastighet, inkommo makarna Winqvist med underdånig ansökning, att det måtte förunnas dem att få tillsvidare kvarbo i berörda lägenhet. Samtidigt anhöll därjämte brevbäraren J. Sandberg, såsom ägare till den övriga delen av omförmälda tomt, om tillstånd att inköpa kronans andel i tomten med åbyggnad. Genom nådigt beslut den 18 april 1890 fann Kungl. Maj:t gott att, utan avseende å Sandbergs ansökning, förklara, att med tillgodogörande av lägenheten för kronans räkning skulle tillsvidare anstå, ävensom att makarna Winqvist mot årlig avgäld, som Kungl. Maj:ts befallningshavande ägde bestämma, berättigades att under tiden kvarbo å lägenheten med förbindelse för dem att nödtorftigt underhålla åbyggnaden samt bestrida för lägenheten ifrågakommande utgifter. Avgälden bestämdes härefter till 50 kronor om året, men blev aldrig erlagd av makarna Winqvist utan balanserades år efter år i kronoräkenskapen, så att det oguldna beloppet vid 1910 års slut uppgick till 1,100 kronor. Sedan hustrun Winqvist, som sedan år 1902 varit änka, den 21 februari 1911 avlidit och enligt verkställd boupp-teckning efterlämnat tillgångar till belopp av 6 kronor 50 öre samt i skulder 1,319 kronor, däribland omförmälda 1,100 kronor, vidtogos jämlikt magistratens i Uppsala resolution den 3 maj 1911 åtgärder för uttagande av de oguldna avgälderna.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län med egen underdånig skrivelse överlämnad ansökning har nu makarna Winqvists son vaktmästaren C. A. Winqvist i Uppsala, med erinran hurusom ställningen i boet efter hans moder gäve anledning till urarvakonkurs, anhållit att få emot den genom nådiga beslutet den 27 april 1888 bestämda summan av 760 kronor lösa kronans andel i tomten samt förklarat sig villig att, därest denna anhållan beviljades, betala omförmälda oguldna avgälder, 1,100 kronor, jämte uppkomna kostnader för deras indrivning.

I ett befallningshavandens skrivelse bifogat yttrande har stadsbyggmästaren i Uppsala värderat den kronan tillhöriga delen av tomten,

innehållande i areal 2,408 kvadratfot, efter 75 öre för kvadratfot till 1,806 kronor och åbyggnaden till 74 kronor, motsvarande det beräknade materialvärdet efter byggnadens rivning; och har stadsbyggmästaren därjämte anför, att enligt stadsplanen endast tomten i sin helhet kunde bebyggas samt att nu ifrågakvarande tomtedel icke lämpligen kunde disponeras för annat ändamål än till upplagsplats eller dylikt.

Med berörda skrivelse har Kungl. Maj:ts befallningshavande tillika överlämnat en av bemälda Sandberg gjord underdånig ansökning att få lösa kronans tomtedel efter det av stadsbyggmästaren uppskattade värdet, 1,880 kronor.

Över ansökningarna har magistraten i Uppsala avgivit underdånigt yttrande; och har magistraten därvid förordat bifall till Sandbergs ansökning, till stöd varför anförts, dels att kronans andel av tomten vore för liten för att bebyggas annorledes än i sammanhang med Sandbergs del, dels ock att av Sandberg gjorts anbud, som enligt stadsbyggmästarens värdering vore fullt skäligt och i allt fall överstege Winqvists anbud samt icke såsom detta skulle medföra efterskänkande av kronans rätt till förenämnda oguldna avgifter.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har emellertid Winqvist därefter anhållit att för egen och sina syskons räkning få framför Sandberg inköpa tomtdelen till det av Sandberg erbjudna priset.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har för sin del anför, att då kronan icke med fördel kunde behålla lägenheten i sin ägo och den bjudna köpeskillingen vore skälig, lägenheten syntes böra försäljas och ett av de föreliggande köpeanbudena antagas. I fråga om vilket anbud, som borde antagas, syntes det, med hänsyn till att Winqvist och hans syskon efter förmåga sökt vårda sina föräldrar under deras livstid och enligt uppgift under årens lopp nödtorftigt underhållit lägenheten samt på grund av i övrigt i ärendet föreliggande omständigheter, få anses vara billigt, att tillfälle om möjligt bereddes Winqvist och hans syskon att få förvärva lägenheten, som så länge disponerats av dem närstående personer. Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställde därför, att Winqvist måtte medgivas att inom viss tid, exempelvis sex månader, efter av Kungl. Maj:ts därom meddelade beslut erhållen del, få för sin egen och sina syskons räkning tillösa sig lägenheten mot en köpeskillning av 1,880 kronor, därav 1,100 kronor borde få redovisas som likvid för Winqvists föräldrar till den 31 december 1910 åliggande, i kronoräkenskaperna balanserad avgäld och återstoden som extra uppbörd.

Jämväl kammarkollegium har på nådig befallning yttrat sig i ärendet och härvid förklarar sig anse, att ifrågakvarande lägenhet icke borde för kronans räkning behållas utan försäljas samt att på grund av i ärendet förekomna omständigheter försäljningen lämpligen borde äga rum å offentlig auktion och högsta anbudets antaglighet underställas Kungl. Maj:ts prövning.

1888 års Riksdag har väl givit sitt bifall till avhändandet av ifrågakvarande, kronan såsom danaarv tillfallna tomtedel, men beslutet härom

har på grund av då föreliggande omständigheter kommit att enligt sin avfattning avse endast dess försäljning till vissa personer. Då genom de avsedda köparnas underlåtenhet att fullgöra det för köpets fullbordande i Riksdagens beslut föreskrivna villkoret köpet icke kom till stånd, torde det av Riksdagen lämnade medgivandet till tomtdelens försäljning få anses förfallet. Vid sådant förhållande och då jag delar den av kammarkollegium uttalade åsikten, att tomtdelen icke bör för statsverkets räkning behållas, finner jag framställning till Riksdagen ånyo böra göras om dess avyttrande. I fråga om sättet för försäljningen ansluter jag mig till kammarkollegii förslag och saknar således anledning att ingå i närmare granskning av förut omförmälda ansökningar. Skulle emellertid vid auktionen den av Winqvist och Sandberg var för sig bjudna köpesumman icke uppnås, synes mig Riksdagens bemyndigande böra för sådant fall äskas för Kungl. Maj:ts att gå i författning om fastighetsdelens försäljning under hand till högsta möjliga pris.»

Mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning har utskottet för sin del icke haft något att erinra, varför utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Stockholm den 11 april 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

GÖSTA TAMM.

Närvarande: herrar Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Fahlén, Pers, Ericsson, Nilsson i Kabbarp, Andersson, Hellström, greve Wachtmeister, Barthelson, Bosson, Tysk, Olausson. Gustafsson och Nilsson i Linnås.
